

Stanowiska rzadszych i chronionych roślin naczyniowych na terenie Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego i jego okolic (Wyżyna Lubelska)

MARCIN NOWAK i ANNA CWENER

NOWAK, M. AND CWENER, A. 2007. Localities of rare and protected species of vascular plants on the area of Skierbieszów Landscape Park and its surrounding (Lublin Upland). *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 14(1): 39–47. Kraków. PL ISSN 1640-629X.

ABSTRACT: The list contains data of distribution of 110 rare and protected species of vascular plants recently found on the investigated area. Two of them are rare and endangered in Poland, 35 are protected species, one is new for Lublin Upland.

KEY WORDS: vascular plants, rare and protected species, floristics, Działy Grabowieckie, Lublin Upland

M. Nowak, ul. Wąska 5/8, PL-22-400 Zamość, Polska; e-mail: nuwak@interia.pl

A. Cwener, Zakład Geobotaniki, Instytut Biologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, ul. Akademicka 19, PL-20-033 Lublin, Polska; e-mail: acwener@wp.pl

WSTĘP

Przedstawiony poniżej spis stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych odnalezionych na terenie Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego (SPK) i jego najbliższej okolicy jest owocem badań prowadzonych od kwietnia 2004 r. do sierpnia 2005 r.

SPK leży na terenie Działów Grabowieckich we wschodniej części Wyżyny Lubelskiej. Utworzony został w 1995 r. głównie w celu ochrony krajobrazu wyżyny lessowej, a także lasów bukowych poza zwartym zasięgiem buka oraz roślinności kserotermicznej rozwijającej się na słonecznych zboczach, zwłaszcza w miejscach odsłonięcia skał kredowych. Większość osobliwości florystycznych parku związanych jest z tymi dwoma środowiskami, mniejsza ilość rzadkich gatunków flory występuje w zbiorowiskach synantropijnych, łąkowo-pastwiskowych oraz wodnych i nadwodnych.

Flora tego obszaru została zbadana przez Fijałkowskiego i Adamczyk w latach 1978–1980. Wyniki tych badań, m.in. spis stanowisk rzadkich gatunków, stanowią jak dotąd podstawowe źródło wiedzy o roślinności tego obszaru (FIJAŁKOWSKI & ADAMCZYK 1990). Nieliczne dane florystyczne można odnaleźć w opracowaniach obejmujących całą Lubelszczyznę (FIJAŁKOWSKI 1954, 1958, 1959, 1960, 1962, 1963, 1964a, b), w pracach dotyczą-

cych rezerwatu stepowego „Broczówka” (FIJAŁKOWSKI & ADAMCZYK 1980) oraz projektowanych rezerwatów leśnych „Zabytów” (ŁUCZYCKA-POPIEL & WAWER 1991) i „Pańska Dolina” (WAWER & ŁUCZYCKA-POPIEL 1991). Badania prowadzone obecnie przez autorów stanowią uaktualnienie i uzupełnienie wcześniejszych danych florystycznych.

W niniejszej pracy podano stanowiska 110 gatunków roślin naczyniowych. Gatunki wybierano na podstawie literatury (jak wyżej), własnych obserwacji oraz w oparciu o listy gatunków rzadkich i zagrożonych Lubelszczyzny (KUCHARCZYK 2004; KUCHARCZYK & WÓJCIAK 1995, 1996) i „Atlas rozmieszczenia...” (ZAJĄC & ZAJĄC 2001). Potwierdzono niektóre stanowiska podawane przez FIJAŁKOWSKIEGO i ADAMCZYK (1990) oraz przedstawiono nowe, odnalezione w latach 2004–2005.

Dwa z podawanych gatunków (*Rosa gallica* i *Cerasus fruticosa*) wpisane są do „Polskiej czerwonej księgi roślin” (KAŻMIERCZAKOWA & ZARZYCKI 2001), 35 to gatunki objęte ochroną całkowitą lub częściową, pozostałe to rośliny rzadkie na badanym terenie lub w skali Lubelszczyzny i Polski, np. *Inula hirta*, *Tofieldia calyculata*, *Gentianella lutescens*, *Dentaria glandulosa*, *Veronica montana*, *Carex humilis*, *Inula ensifolia*, *Cirsium pannonicum*, *Thymus marschallianus*, *Corallorhiza trifida*, *Thalictrum simplex*, *Rosa gallica*.

WYKAZ GATUNKÓW

Układ systematyczny i nomenklaturę oparto na pracy MIRKA i in. (2002). Gatunki objęte ochroną, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 9 lipca 2004 r., zaznaczono gwiazdką (*), gatunki wpisane do „czerwonej księgi” (KAŻMIERCZAKOWA & ZARZYCKI 2001) oznaczono trzema wykrzyknikami (!!!).

Stanowiska zlokalizowano i podawano w sieci kwadratów ATPOL 2 × 2 km (ZAJĄC 1978) (Ryc. 1). Nowe, dotychczas nie podawane z całej Wyżyny Lubelskiej gatunki oznaczono wykrzyknikiem (!) przed jego nazwą. Nowe stanowiska gatunków, podawanych wcześniej z obszaru SPK zaznaczono wykrzyknikiem (!) przed numerem kwadratu ATPOL.

**Lycopodium clavatum* – Prześwietlone lasy bukowo-grabowe z sosną na północ od Suchodębia (!GE 73-03) i k. Kolonii Zrąb (!GE 73-12), plantacje topoli na południe od Łazisk (!GE 73-23).

Equisetum hyemale – Wilgotne zagłębienie w lesie koło Surhowa (GE 53-30).

Thelypteris palustris – Zadrzewienia łęgowe i szuwały w dolinie Wolicy k. Sądów (GE 63-44).

Gymnocarpium dryopteris – Cieniste grądy w okolicach Łazisk (!GE 73-24), Surhowa (!GE 53-30), Bończy (!GE 63-14), Stryjowa (GE 62-33), Wiszenek (GE 63-10) i Zabytowa (GE 63-20).

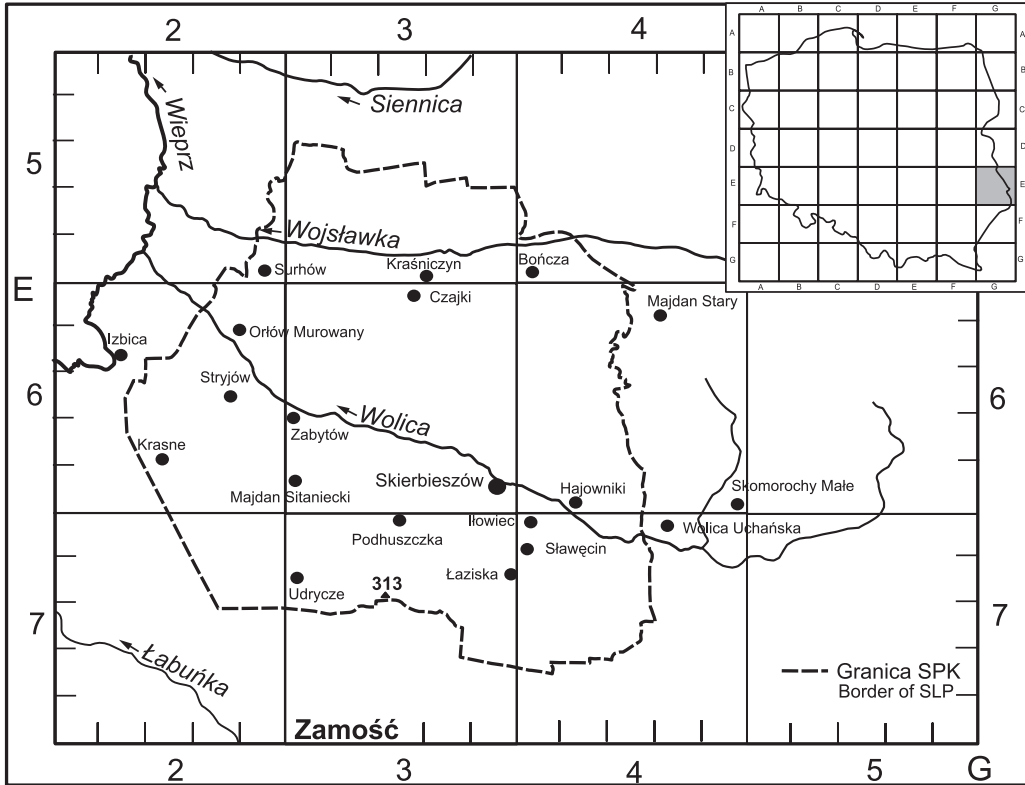
Dryopteris cristata – Wilgotne zagłębienie w lesie koło Surhowa (GE 52-34).

Polypodium vulgare – Cieniste zalesione wąwozy koło Kolonii Zrąb (GE 73-12), Kraśniczyna (GE 53-43), Surhowa (!GE 52-34).

Larix decidua subsp. *polonica* – Las na północ od Kraśniczyna (GE 53-33, GE 53-43) – grupa osiemnastu pomnikowych drzew w wieku 150-200 lat i obwodzie 240-375 cm oraz kilkudziesięciu drzew młodszych w lesie grabowo-bukowym, trzy drzewa w grądzie koło Surhowa (!GE 53-30).

**Nymphaea alba* – Kilka osobników w stawie nad Wojsławką w Kolonii Bończy (!GE 54-40), większe skupienia – po kilkadziesiąt roślin – w mniejszych stawach: nad Wojsławką koło Surhowa (!GE 52-44) i nad Wolica w Kolonii Orłów Murowany (!GE 62-13).

**Nuphar lutea* – Wojsławka koło Brzezin (!GE 53-41), Surhowa (!GE 52-44), Wolica koło Lipiny Nowej (!GE 64-40), Hajownik (!GE 74-01), Kalinówki (!GE 63-31), niewielki staw nad Wojsławką między Brzezinami a Surhowem (!GE 53-40) – wszędzie skupiska kilku – kilkunastu roślin.

Ryc. 1. Położenie badanego obszaru w siatce ATPOL. SKP – Skierbieszowski Park Krajobrazowy

Fig. 1. Localization of investigated area in the gride of ATPOL. SLP – Skierbieszów Landscape Park

**Anemone sylvestris* – Po kilkanaście, kilkadziesiąt roślin na nasłonecznionych zboczach rez. „Broczówka” (GE 63-33), Iłowca (GE 74-00, GE 74-10), Majdanu Sitańskiego (GE 62-44), Lipiny Nowej (!GE 64-40), przeważnie na podłożu kredowym, rzadziej na lessie.

**Clematis recta* – Rezerwat „Broczówka” (GE 63-33), Sławęcina (GE 74-10) – kilka osobników na granicy murawy kserotermicznej i zarośli.

Thalictrum aquilegifolium – Pojedynczo w lasach koło Stryjowa (!GE 62-32, !GE 62-33).

T. simplex – W murawach kserotermicznych na skarpach kredowych k. Lipiny Nowej (GE 64-40), Sławęcina (GE 74-10) i Skomorochów Małych (!GE 74-04), po kilkanaście – kilkadziesiąt osobników.

Ranunculus lingua – Rowy melioracyjne w dolinie Wolicy koło Stryjowa (!GE 62-34), kilkadziesiąt roślin.

R. auricomus – Grądy koło Rozdołów (!GE 74-30) i Łazisk (!GE 73-23, !GE 73-24), podnóże rezerwatu „Broczówka” (GE 63-33), pojedynczo.

R. polyanthemos – Prześwietlone miejsca w lasach koło Hajownik (GE 64-41), Zalesia (!GE 62-22, !GE 62-32), Kolonii Zrąb (!GE 73-02, !GE 73-03), w rez. „Broczówka” (GE 63-33) – pojedynczo.

Batrachium circinatum – Stawy nad Wolica w Hajownikach (!GE 74-01), Wolica koło Zabytowa (!GE 62-34, !GE 63-30), Wojsławka koło Kolonii Bończa (!GE 53-44, !GE 54-40), staw nad Wojsławką w Brzezinach (!GE 53-42) – niewielkie skupiska wśród szuwarów.

Betula obscura – Pojedyncze drzewa w grądach koło Kraśniczyna (!GE 53-33, !GE 53-43), Pańskiej Doliny (GE 72-04, GE 73-00, GE 73-10, GE 73-11).

Lychnis viscaria – Pojedynczo na przyleśnej łące koło Krasnego (!GE 62-32).

Agrostemma githago – Miejscami dość licznie w uprawach zbóż, zwłaszcza w okolicach Izbicy (GE 62-21, GE 62-31), Wierzby (GE 72-03, GE 72-04, GE 72-13), Krasnego (GE 62-32, GE 62-42), mniej licznie, lecz stały element flory segetalnej całego badanego obszaru.

Melandrium rubrum – Pojedynczo w zarastającej murawie kserotermicznej w rez. „Broczówka” (!GE 63-33).

Cucubalus baccifer – Pojedynczo w zaroślach u podnóża kredowego zbocza w Wolicy Uchańskiej (!GE 74-03).

Hypericum montanum – Widne zadrzewienia koło Kolonii Zrąb (!GE 73-02), ugory na nasłonecznionych zboczach koło Wisławca (GE 72-14).

Helianthemum nummularium – Pojedynczo na zboczach koło Czajek (GE 63-03, GE 63-13) i Wolicy Uchańskiej (!GE 74-03), na podłożu kredowym.

Viola hirta – Obrzeża muraw w rezerwacie „Broczówka” (GE 63-33), murawy na kredowych zboczach w Howcu (GE 74-00), Sławęcinie (GE 74-10), Lipinie Nowej (GE 64-40), Zalesiu (GE 64-10), Brzezinach (GE 53-41) i skarpach koło Krasnego (GE 62-31).

Bryonia dioica – Pojedynczo w przydrożnym rowie koło Izbicy (!GE 62-21).

Dentaria glandulosa – Cieniste lasy bukowe koło Pańskiej Doliny i Majdanu Sitanieckiego (GE 72-04, GE 73-00) – duże skupiska, mniej licznie w lasach bukowo-grabowych koło Łazisk (!GE 73-24) i w lasach z udziałem sosny koło Stryjowa (GE 62-33, GE 62-43).

Lavatera thuringiaca – Zbiorowiska ruderalne w suchych nasłonecznionych miejscach – na przydrożach, nasypach, gruzowiskach koło Zabytowa (GE 63-30), Sulmic (!GE 63-31), Stryjowa (GE 62-33, GE 62-34), Podhuszczki (!GE 63-42), Huszczki Dużej (!GE 73-01) – w niewielkich skupiskach, licznie na wzniesieniu zamkowym na wschód od Skierbieszowa (!GE 63-44).

Euphorbia amygdaloides – Pojedynczo w lasach koło Pańskiej Doliny, Wisławca (!GE 73-00, !GE 73-10, !GE 73-11) i Krasnego (!GE 62-42, !GE 62-43).

E. angulata – Pojedynczo w murawie kserotermicznej na kredowym zboczu k. Skomorochów Małych (!GE 74-03).

Mercurialis perennis – Cieniste, wilgotne grądy koło Zabytowa (GE 62-24, GE 63-20), Stryjowa (GE 62-33), Zalesia (!GE 62-22, !GE 62-32) i Zastawia (!GE 53-32, !GE 53-42) – duże skupiska.

****Daphne mezereum*** – Zarośla w rezerwacie Broczówka (GE 63-33), suche grądy koło Łazisk (GE 73-23, GE 73-24), Rozdołów (GE 74-30), Stanisławki (GE 74-11, GE 74-21), Krasnego (GE 62-31, GE 62-32), Wysokiego (GE 64-30), Hajownik (GE 64-41), Surhowa (GE 52-34, GE 53-20,30), Stryjowa (GE 62-33, GE 62-42, GE 62-43), Orłowa Murowanego (GE 62-03, GE 62-04, GE 62-14), Zabytowa (GE 62-24, GE 63-20), Pańskiej Doliny (GE 63-40, GE 72-03, 04, GE 73-00, GE 73-10, GE 73-11) – pojedynczo lub po kilka krzewów.

Anagallis foemina – Pojedynczo w uprawach zbóż na wschód od Izbicy (!GE 62-21, !GE 62-22) i k. Bończy (!GE 64-00).

****Primula veris*** – Rezerwat „Broczówka” (GE 63-33), skarpy koło Krasnego (GE 62-31), las koło Surhowa (GE 52-34), wzniesienie zamkowe k. Skierbieszowa (!GE 63-44) – po kilka roślin w murawach, widnych zaroślach i zadrzewieniach.

****Aruncus sylvestris*** – Pojedynczo w zaroślach koło Łazisk (!GE 73-24) i Podkrasnego (GE 72-02) oraz w grądach koło Kolonii Zrąb (!GE 73-03) i Surhowa (!GE 53-31), w zaroślach na zboczach doliny Wieprza koło Tarnogóry (!GE 62-20).

Sanguisorba minor – Po kilkanaście osobników w zbiorowiskach kserotermicznych na skarpach koło Brzezin (!GE 53-41), Sławęcina (GE 74-10) i w Zalesiu (GE 64-10).

Potentilla alba – Widne, suche zarośla i zadrzewienia w rezerwacie „Broczówka”(GE 63-33) i na skarpach koło Krasnego (GE 62-31) – po kilka roślin.

Fragaria viridis – Licznie w zbiorowiskach kserotermicznych w „Broczówce” (GE 63-33), koło Iłowca (GE 74-00, GE 74-10), Krasnego (GE 62-31), Lipiny (GE 64-40), Czajek (GE 63-03, GE 63-13), Orłowa Murowanego (!GE 62-13, !GE 62-14), Huszczki Dużej (!GE 73-02).

Rosa rubiginosa – Pojedynczo w luźnych zaroślach w „Broczówce” (GE 63-33) i koło Iłowca (!GE 74-00), licznie na skarpach kredowych koło Sławęcina (GE 74-10).

!!**R. gallica* – Dość licznie w murawie kserotermicznej na skarpie k. Wolicy Uchańskiej (!GE 74-03).

Rubus saxatilis – Pojedynczo w zbiorowiskach kserotermicznych rezerwatu „Broczówka” (GE 63-33) i k. Kryniczek(!GE 62-14).

!!!**Cerasus fruticosa* – Nielicznie i w rozproszeniu w rezerwacie „Broczówka” (GE 63-33) i licznie i w formie zwartych zarośli na terenie użytku ekologicznego „Horodysko” koło Iłowca (GE 74-00), dość licznie na kredowym zboczu w Wolicy Uchańskiej (!GE 74-03).

**Ribes nigrum* – Kilka krzewów w zaroślach wierzbowych nad Wojsławką koło Wólki Kraśniczyńskiej (GE 53-43).

R. spicatum – Skraj lasu grabowego z sosną koło Surhowa (!GE 52-44) – kilkanaście krzewów w rozproszeniu.

R. uva-crispa – Licznie w lasach koło Krasnego (GE 62-41, GE 62-42), Wierzby (GE 72-03, GE 72-13), Orłowa Murowanego (GE 62-03, GE 62-13, GE 62-14), Izbicy (GE 62-21, GE 62-22, GE 62-32), Stryjowa (GE 62-33, GE 62-43), Majdanu Starego (GE 64-13).

Astragalus cicer – Zbiorowiska kserotermiczne na skarpach koło Czajek (GE 63-03, GE 63-13) i Iłowca (!GE 74-00, !GE 74-10) – pojedynczo.

Trifolium montanum – Zbiorowiska kserotermiczne rezerwatu „Broczówka” (GE 63-33) i na skarpach koło Czajek (!GE 63-03, GE 63-13) i Wolicy Uchańskiej (!GE 74-03).

Vicia tenuifolia – Nielicznie w kserotermicznych zbiorowiskach ruderalnych koło Brzezin (!GE 53-41) i Huszczki Dużej (!GE 73-02).

Polygala comosa – Dość licznie w zbiorowiskach kserotermicznych „Broczówki” (GE 63-33), okolic Iłowca (!GE 74-00, !GE 74-10), Czajek (GE 63-03, GE 63-13) i Krasnego (GE 62-31).

P. amarella – Pojedyncze egzemplarze na skarpie koło Krasnego (!GE 62-31).

**Hedera helix* – Licznie w cienistych grądach koło Pańskiej Doliny (GE 72-04, GE 73-00, GE 73-01, GE 73-11), Kolonii Zrąb (GE 73-02, GE 73-12) i Sulmic (GE 63-21,22), stanowiska mniej liczne – okolicie Łazisk (GE 73-23, GE 73-24), Orłowa Murowanego (GE 62-04, GE 62-14, GE 63-10), Zabytowa (GE 62-24, GE 63-20).

Laserpitium latifolium – Kilkanaście roślin w prześwietlonym lesie koło Surhowa (GE 52-34)

Peucedanum cervaria – Licznie w zbiorowiskach kserotermicznych rez. „Broczówka” (GE 63-33), okolic Czajek (GE 63-03, GE 63-13), Huszczki Dużej (GE 73-02), Krasnego (GE 62-31), na skarpach doliny Wieprza w Tarnogórze (GE 62-20) stanowiska mniej liczne – skarpy okolic Brzezin (GE 53-41, GE 53-42), Iłowca (GE 74-00).

Thesium linophyllon – Dość licznie w murawach kserotermicznych okolic Czajek (GE 63-03, GE 63-13) i rez. „Broczówka” (GE 63-33), mniej licznie koło Wolicy Uchańskiej (!GE 74-03), Podkrasnego (GE 72-02), zbocza doliny Wieprza koło Tarnogóry (!GE 62-20).

Ligustrum vulgare – Kępa kilku krzewów wśród zarośli koło Zawody (!GE 63-32).

**Centaurium erythraea* – Pojedynczo na ugorach i suchych łąkach okolic Stanisławki (GE 74-10, GE 74-11), Suchodębia (GE 73-03), Wierzby (!GE 72-03), Majdanu Sitanieckiego (GE 72-04), Orłowa Murowanego (GE 62-13, GE 62-14), Łukaszówki (GE 53-30, GE 53-31, GE 53-41), Kraśniczyzna

(GE 53-33, GE 53-43), Brzezina (!GE 53-41, !GE 53-42), Majdanu Starego (!GE 64-12) i rez. „Broczówka” (GE 63-33).

! *Gentianella lutescens* – Dość liczne stanowisko (ok. 200 kwitnących roślin) w murawie na kredowym zboczu w Huszczce Dużej (GE 73-02).

* *Vinca minor* – Grądy w okolicach Stanisławki (!GE 74-11, !GE 74-21), Łazisk (!GE 73-14, GE 73-23, GE 73-24), Pańskiej Doliny i Majdanu Sitanieckiego (GE 72-04, GE 73-00, GE 73-01, GE 73-10), Podhuszczki (!GE 63-42, !GE 73-02), Izbicy (!GE 62-22, !GE 62-32), Surhowa (!GE 52-34, !GE 52-44), Orłowa Murowanego (!GE 62-13, !GE 62-14), Wysokiego (!GE 63-34, !GE 64-30).

Asperula tinctoria – Licznie w rez. „Broczówka” (GE 63-33), nielicznie na zboczach w Zalesiu (GE 64-10), w murawach, prześwietlonych zaroślach i zadrzewieniach.

Sambucus ebulus – Liczne skupiska k. Czajek (!GE 63-13), Bończy (GE 63-04) i Sulmic (!GE 63-21), Sławęcina (GE 74-20), Majdanu Starego (!GE 64-13), Zalesia (GE 64-10) – przydroża, skraje lasów.

Dipsacus sylvestris – Suche zbiorowiska ruderalne k. Marciszówki (!GE 63-24), Zastawia (!GE 53-32, !GE 53-42), Zawody (!GE 63-33).

Verbascum lychnitis – Pojedynczo w suchych zbiorowiskach ruderalnych na lessach k. Hajownik (GE 74-01), Stryjowa (!GE 62-33, !GE 62-34), Izbicy (!GE 62-21), Zawody (!GE 63-33).

Veronica montana – Pojedynczo w cienistych grądach k. Wisłowca (GE 73-10).

V. spicata – Licznie w murawach kserotermicznych na skarpach k. Czajek (GE 63-03, GE 63-13), Brzezina (GE 53-41, GE 53-42) i skarpach nad doliny Wieprza koło Tarnogóry (GE 62-20), mniej licznie w „Broczówce” (GE 63-33) i k. Orłowa Murowanego (GE 62-14).

Melampyrum arvense – Dość licznie w suchych zbiorowiskach ruderalnych, rzadziej na murawach kserotermicznych k. Udrycz (!GE 73-20, !GE 73-21), Kolonii Zrąb (!GE 73-02, !GE 73-12), Stryjowa (!GE 62-33, !GE 62-34), Orłowa Murowanego (!GE 62-14).

Lathraea squamaria – Pojedynczo w lasach k. Wierzby (GE 72-04), Stryjowa (GE 62-32, GE 62-33), Izbicy (GE 62-21, GE 62-22), Orłowa Murowanego (GE 62-03, GE 62-13, GE 62-14), Hajownik (GE 64-41), Łazisk (GE 73-23, GE 73-24) i Drewnik (GE 64-10).

Digitalis grandiflora – Kilkadziesiąt osobników w murawie kserotermicznej k. Orłowa Murowanego (GE 62-14).

* *Orobancha minor* – Pojedynczo w murawie w rezerwacie „Broczówka” (!GE 63-33).

* *O. lutea* – Pojedynczo w murawie na skarpie w Sławęcinie (!GE 74-10).

* *Utricularia vulgaris* – Liczne skupiska wśród przybrzeżnych szuwarów w stawach w Kolonii Bończa (!GE 54-40).

Teucrium chamaedrys – Licznie w murawach kserotermicznych rez. „Broczówka” (GE 63-33), k. Czajek (GE 63-03, GE 63-13), Lipiny Nowej (GE 64-40), Huszczki Dużej (GE 73-02), Majdanu Starego (GE 64-14), mniej licznie k. Iłowca (GE 74-00, GE 74-10), Krasnego (GE 62-31), Podkrasnego (GE 72-02), Orłowa Murowanego (GE 62-14), Brzezina (GE 53-41, GE 53-42), Zalesia (GE 64-10).

Thymus marschallianus – Pojedynczo na granicy murawy i zarośli wisienki stepowej na skarpie k. Iłowca (GE 74-00).

* *Melittis melissophyllum* – Nielicznie w murawach kserotermicznych, zaroślach rez. „Broczówka” (GE 63-33) i k. Rozdołów (GE 74-30), Krasnego (GE 62-31), Iłowca (GE 74-00, GE 74-10), Drewnik (!GE 63-13), Sławęcina (GE 74-10, GE 74-20).

Phyteuma spicatum – Licznie w lesie k. Kraśniczyzna (GE 53-33, GE 53-34).

* *Campanula sibirica* – Murawy kserotermiczne na zboczach k. Lipiny Nowej (!GE 64-40), Iłowca (GE 74-00, GE 74-10), Krasnego (GE 62-31), Orłowa Murowanego (!GE 62-14), Czajek (GE 63-03, GE 63-13), Majdanu Sitanieckiego (!GE 62-44), Huszczki Dużej (!GE 73-02), Zalesia (GE 64-10), rezerwat „Broczówka” (GE 63-33) – gatunek dość liczny.

C. persicifolia – Widne zarośla i murawy rez. „Broczówka” (GE 63-33), okolic Wierzby (GE 72-03) i Krasnego (GE 62-31) – po kilka osobników.

Petasites albus – Duże skupiska w wilgotnych miejscach przy rowach i drobnych ciekach w Huszczce Dużej (!GE 63-41, !GE 73-01), Wiszenkach (!GE 63-11) i lesie k. Surhowa (!GE 53-30).

**Aster amellus* – Licznie w murawach kserotermicznych rez. „Broczówka” (GE 63-33), k. Czajek (GE 63-03, GE 63-13), Huszczki Dużej (!GE 73-02), Zalesia (GE 64-10), Brzezin (!GE 53-41) i na skarpach w Tarnogórze (GE 62-20).

Anthemis tinctoria – Zbiorowiska kserotermiczne rez. „Broczówka” (GE 63-33), na skarpach k. Czajek (GE 63-03, GE 63-13), Huszczki Dużej (!GE 73-02) i Podkrasnego (!GE 72-02).

Tanacetum corymbosum – Pojedynczo w murawach i zaroślach rez. „Broczówka” (GE 63-33).

**Helichrysum arenarium* – Ugór k. Orłowa Murowanego (GE 62-13).

Inula ensifolia – Licznie w murawach kserotermicznych rez. „Broczówka” (GE 63-33), k. Czajek (!GE 63-03, !GE 63-13), Huszczki Dużej (!GE 73-02) i Izbicy (GE 62-21, GE 62-31), Wolicy Uchańskiej (!GE 74-02), Skomorochach Małych (!GE 74-03).

I. hirta – Pojedynczo w rez. „Broczówka” (GE 63-33) oraz na skarpach w Tarnogórze (GE 62-20).

Echinops sphaerocephalus – Suche zbiorowiska ruderalne k. Broczówki i Zawody (!GE 63-33), Huszczki Dużej (!GE 73-01), Suchodębia (!GE 73-03) – po kilka osobników.

**Cirsium pannonicum* – Murawy kserotermiczne w rez. „Broczówka” (GE 63-33), k. Drewnik (GE 63-13), Zalesia k. Izbicy (GE 62-31) i Huszczki Dużej (!GE 73-02).

Onopordum acanthium – Kilka osobników na lessowej skarpie w Podhuszczce (GE 63-42).

Hieracium sabaudum – Suche zbiorowiska ruderalne k. Drewnik (GE 63-13), Stryjowa (!GE 62-33), Kolonii Zrąb (GE 73-02).

Telekia speciosa – wilgotne zbiorowiska ruderalne i szuwały w dolinie Wolicy k. Orłowa Murowanego i Kryniczka (!GE 62-13).

Stratiotes aloides – Masowo w stawach nad Wolica k. Zawody (GE 63-33) i nad Milutką k. Czajek (GE 63-02).

**Convallaria majalis* – Grądy k. Surhowa (GE 52-34, GE 53-20, GE 53-30), Orłowa Murowanego (GE 62-04, GE 62-14), Zabytowa (GE 62-24), Rozdołów (GE 74-30), Łazisk (GE 73-14, GE 73-34).

Asparagus officinalis – Pojedynczo w przydrożnych ziołoroślach w Podwysokiem (!GE 64-21) i Majdanie Sitanieckim (!GE 62-44).

**Lilium martagon* – Suche i widne miejsca w grądach koło Zabytowa (GE 62-24), Surhowa (GE 53-20), Rozdołów (GE 74-30), Łazisk (GE 73-33), Sulmic (!GE 63-23) – po kilkanaście roślin.

**Tofieldia calyculata* – Dość licznie na skarpie k. Skomorochów Małych (!GE 74-03).

**Cypripedium calceolus* – Po kilka kęp na skraju lasów k. Zabytowa (!GE 63-20), Łazisk (!GE 73-33), Drewnik (!GE 63-13) i kol. Kukawka (!GE 64-02).

**Listera ovata* – Pojedynczo w grądach k. Bończy (!GE 63-14, !GE 64-10), Orłowa Murowanego (!GE 62-03), Izbicy (!GE 62-22, !GE 62-32), Drewnik (!GE 63-13), Pańskiej Doliny (!GE 73-00, !GE 73-10, !GE 73-11).

**Neottia nidus-avis* – Pojedynczo w grądach k. Izbicy (!GE 62-22), Sulmic (GE 63-23), Łazisk (!GE 73-23,24), rez. „Broczówka” (GE 63-33).

**Corallorhiza trifida* – Pojedynczo w grądzie na zboczu k. Zabytowa (!GE 63-20).

**Platanthera bifolia* – Licznie na skarpie k. Howca (!GE 74-00), po kilka osobników w grądach k. Sulmic (GE 63-23), Pańskiej Doliny (GE 73-10,11), Zabytowa (GE 63-20), Izbicy (!GE 62-22).

**Dactylorhiza majalis* – Nielicznie na łąkach w dolinie Wolicy koło Hajownik (GE 74-01) i Skierbieszowa (GE 63-43).

**D. incarnata* – Łąki k. Hajownik (GE 74-01).

**Epipactis helleborine* – Dość licznie w widnych lasach na skarpach k. Izbicy (GE 62-31) i Lipiny Nowej (GE 64-40).

**Cephalanthera damasonium* – Pojedynczo w widnym lesie k. kol. Kukawka (!GE 64-03), Łazisk (!GE 73-23, !GE 73-24), Sulmic (!GE 63-23) i Drewnik (!GE 63-13).

Carex humilis – Licznie w murawach kserotermicznych na podłożu kredowym w rez. „Broczówka” (GE 63-33) i k. Czajek (GE 63-03, GE 63-13)

C. praecox – Nielicznie w murawach kserotermicznych na lessach w rez. „Broczówka” (GE 63-33) i k. Czajek (GE 63-03, GE 63-13),

Koeleria macrantha – Nielicznie w murawie kserotermicznej na lessie k. Czajek (!GE 63-03, !GE 63-13).

Elymus hispidus subsp. *hispidus* – W murawach kserotermicznych na lessie w rez. „Broczówka” (GE 63-33) i k. Czajek (!GE 63-03, !GE 63-13), mniej licznie k. Majdanu Sitanieckiego (!GE 62-44), Majdanu Krynickiego (!GE 62-24), Iłowca (!GE 74-00).

Wolffia arrhiza – Południowe brzegi stawów w kol. Bończa (!GE 54-40) wśród szuwarów i skupisk pływacza zwyczajnego.

LITERATURA

- FIAŁKOWSKI D. 1954. Wykaz rzadszych roślin Lubelszczyzny cz. I. – *Fragm. Flor. Geobot.* **1**(2): 81–93.
- FIAŁKOWSKI D. 1958. Wykaz rzadszych roślin Lubelszczyzny cz. II. – *Fragm. Flor. Geobot.* **3**(2): 5–18.
- FIAŁKOWSKI D. 1959. Wykaz rzadszych roślin Lubelszczyzny cz. III. – *Fragm. Flor. Geobot.* **5**(1): 11–35.
- FIAŁKOWSKI D. 1960. Wykaz rzadszych roślin Lubelszczyzny cz. IV. – *Fragm. Flor. Geobot.* **6**(3): 262–286.
- FIAŁKOWSKI D. 1962. Wykaz rzadszych roślin Lubelszczyzny cz. V. – *Fragm. Flor. Geobot.* **7**(4): 443–486.
- FIAŁKOWSKI D. 1963. Wykaz rzadszych roślin Lubelszczyzny cz. VI. – *Fragm. Flor. Geobot.* **9**(2): 219–237.
- FIAŁKOWSKI D. 1964a. Zbiorowiska kserotermiczne okolic Izbicy na Wyżynie Lubelskiej. – *Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska. Sec. C.* **19**: 239–259.
- FIAŁKOWSKI D. 1964b. Wykaz rzadszych roślin Lubelszczyzny cz. VII. – *Fragm. Flor. Geobot.* **10**(4): 453–471.
- FIAŁKOWSKI D. & ADAMCZYK B. 1980. Roślinność stepowa w Broczówce k. Skierbieszowa, *Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska. Sec. C.* **35**: 65–76.
- FIAŁKOWSKI D. & ADAMCZYK B. 1990. Zespoły i flora projektowanego Skierbieszowskiego Parku Krajo-
brazowego. UMCS, Lublin.
- KAŻMIERCZAKOWA R. & ZARZYCKI K. (red.) 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny
kwiatowe. s. 674. Instytut Botaniki, Instytut Ochrony Przyrody, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- KUCHARCZYK 2004. Lista ginących i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych województwa lubelskie-
go. Wyd. Ochr. Środ. i Rol. UW Lublin (mscr.)
- KUCHARCZYK M. & WÓJCIAK J. 1995. Ginące i zagrożone gatunki roślin naczyniowych Wyżyny Lubel-
skiej, Roztocza, Wołyńia Zachodniego i Polesia Lubelskiego. – *Ochr. Przyr.* **52**: 33–46.

- KUCHARCZYK M. & WÓJCIAK J. 1996. Lista ginących i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych województwa chełmskiego. – *Rocznik Chełmski* **2**: 495–506.
- ŁUCZYCKA-POPIEL A. & WAWER M. 1991. Charakterystyka geobotaniczna projektowanego rezerwatu leśnego Zabytów w woj. zamojskim. – *Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska Sec. C.* **46**(10): 115–123.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland – a checklist – W: Z. MIREK (red.), *Biodiversity of Poland* **1**, s. 442. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- WAWER M. & ŁUCZYCKA-POPIEL A. 1991. Stosunki przyrodnicze projektowanego rezerwatu Pańska Dolina w województwie zamojskim. – *Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska. Sec. C* **46**(11): 133–131.
- ZAJĄC A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. – *Wiad. Bot.* **22**(3): 145–155.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 2001. *Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce*. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

SUMMARY

The paper describes the localities of 110 rare and protected species of vascular plants found in 2004–2005 on the area of Skierbieszów Landscape Park and its surrounding. Two of them: *Rosa gallica* and *Cerasus fruticosa* are included in “Polish red data book of plants” (KAŹMIERCZAKOWA & ZARZYCKI 2001), 35 are protected species, others are rare on investigated area. The most interesting are: *Inula hirta*, *Tofieldia calyculata*, *Gentianella lutescens*, *Dentaria glandulosa*, *Veronica montana*, *Carex humilis*, *Inula ensifolia*, *Cirsium pannonicum*, *Thymus marschallianus*, *Corallorhiza trifida*, *Thalictrum simplex*, and *Rosa gallica*.

Przyjęto do druku: 09.02.2007 r.